

قواعد

صرف و نحو عربی

دانش آموز

سال سوم راهنمایی

دارای قواعد، پرسش‌های تشریحی

پرسش‌های و پاسخ‌های تستی

احادیث آموزنده به زبان ساده

یوسف ایلداری

دبیر آموزش و پرورش

فوق لیسانس علوم قرآن و حدیث

ایلداری، یوسف، ۱۳۴۱-

قواعد صرف و نحو عربی دانش آموز سال سوم راهنمایی: دارای قواعد، پرسش‌های و پاسخ‌های تستی احادیث آموزنده به زبان ساده / یوسف ایلداری. — تهران: یوسف ایلداری، ۱۳۸۵.

۵۶ ص.: جدول. — (الکوتر: ۶)

ISBN 964-06-8555-0

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیفا.

کتابنامه: ص. ۵۵: همچنین به صورت زیر نویس.

۱. زبان عربی — صرف و نحو — کتابهای درسی — راهنمای آموزشی (راهنمایی). ۲. زبان عربی — صرف و نحو — پرسشها و پاسخها (راهنمایی). ۳. زبان عربی — صرف و نحو — آزمونها و تمرینها (راهنمایی). الف. عنوان. ب. عنوان: عربی دانش آموز. سال سوم راهنمایی.

۴۹۲/۷۵۰۷

۹۲ ق ۹۵ الف/۶۲۰۳/P/

کتابخانه ملی ایران

۸۵-۵۲۲۶ م

حق چاپ برای مولف محفوظ است.

نشانی: تهران - صندوق پستی ۱۶۶۴-۱۳۱۸۵ - یوسف ایلداری

نام کتاب: قواعد صرف و نحو عربی دانش آموز (سال سوم راهنمایی)

ناشر: مولف

شابک: ۹۶۴-۰۶-۸۵۵۵-۰

نوبت چاپ: اول

شمارگان: ۱۱۰۰

سال چاپ: ۱۳۸۵

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

سال سوم راهنمایی

۸ ..... مقدمه:

درس اول

- ۱۱ ..... صرف فعل ماضی
- ۱۲ ..... علامت شناسی فعل ماضی
- ۱۳ ..... صرف فعل مضارع
- ۱۴ ..... علامت شناسی فعل مضارع
- ۱۵ ..... فعل مضارع
- ۱۷ ..... ضمیر، ضمیر منفصل مرفوع، ضمیر متصل
- ۱۸ ..... پرسش های تشریحی
- ۱۸ ..... پرسش های تستی
- ۱۹ ..... حدیث

درس دوم:

- ۲۰ ..... جامد و مشتق، وزن کلمات
- ۲۰ ..... اقسام مشتق
- ۲۰ ..... ۱- اسم فاعل و تصریفش
- ۲۱ ..... ۲- اسم مفعول و تصریفش
- ۲۲ ..... ۳- صفت مشبیه
- ۲۲ ..... صیغه و حروف اصلی و زائد و سنجیدن کلمات با فعل
- ۲۳ ..... پرسش های تشریحی
- ۲۳ ..... پرسش ها و پاسخ های تستی
- ۲۴ ..... حدیث

درس سوم

- ۲۵ ..... استفهام، ماضی منفی، مضارع منفی و مستقبل

۲۷	.....	صرف آن ها
۲۸	.....	پرسش های تشریحی
۲۸	.....	پرسش ها و پاسخ های تستی
۲۹	.....	حدیث

درس چهارم

۳۰	.....	فعل امر
۳۱	.....	تصریف آن
۳۱	.....	فعل امر، مفرد مذکر و مؤنث مخاطب
۳۲	.....	پرسش های تشریحی
۳۲	.....	پرسش ها و پاسخ های تستی
۳۳	.....	حدیث

درس پنجم

۳۴	.....	فعل امر مثنای مذکر و مؤنث، جمع مذکر مخاطب و مؤنث مخاطب
۳۴	.....	پرسش های تشریحی
۳۵	.....	پرسش ها و پاسخ های تستی
۳۶	.....	حدیث

درس ششم

۳۷	.....	فعل نهی
۳۷	.....	تفاوت لاء نهی و لاء نفی
۳۷	.....	تصریف فعل نهی: غائب و مخاطب و متکلم
۳۸	.....	پرسش های تشریحی
۳۸	.....	پرسش ها و پاسخ های تستی
۳۹	.....	حدیث

درس هفتم

۴۰	.....	تعریف علم نحو
۴۰	.....	جمله فعلیه - جمله اسمیه
۴۱	.....	اقسام خبر
۴۲	.....	پرسش های تشریحی
۴۲	.....	پرسش ها و پاسخ های تستی

حدیث ۴۳

درس هشتم

جمله فعلیه ۴۴
اقسام فاعل ۴۴
پرسش های تشریحی ۴۶
پرسش ها و پاسخ های تستی ۴۶
حدیث ۴۷

درس نهم

مفعول و مجرور ۴۸
مواضع جرّ اسم ۴۸
۱- مجرور به حرف جرّ ۴۹
۲- مضاف الیه ۴۹
پرسش های تشریحی ۴۹
پرسش ها و پاسخ های تستی ۵۰
حدیث ۵۱

درس دهم

تمارینُ عامّة ۵۲
پرسش های تشریحی ۵۲
پرسش ها و پاسخ های تستی ۵۲
حدیث ۵۳
منابع ۵۵

بسم الله الرحمن الرحيم، اذکر ان شاء الله

الحمد لله رب العالمین و الصلاة والسلام علی خاتم الانبیاء و المرسلین محمد و آله الطیبین الطاهرین.

قرآن: بخوان به نام پروردگارت که جهان را آفرید.

انسان را از خونی بسته شده آفرید.

کسی است که بوسیله قلم تعلیم کرد.

آری انسان را تعلیم کرد چیزهایی را که نمی دانست. (العلق ۱/ ۵ - ۵)

بگو پروردگارا، مرا دانش بیافزای. (طه ۱۱۴/ ۱)

رسول خدا (ص): بر هر مسلمانی طلب دانش واجب است.

أمیر المؤمنین (ع): دانش پیوند شده به عمل است، پس هر که دانش عمل کرد،

دانش فریاد می زند که به کارش برسد، و چون پاسخش ندهند، ترک گوید.

امام صادق (ع): هر که دانش فرا گرفت و به کارش بست، و هم برای خدا تعلیم داد

در آسمان های برین بزرگش خوانند. (مقدمه صرف میر)

علی بن الحسین (ع): حق معلم تو اینست که او را بزرگ داری، و حضورش را

محترم شماری، سخنانش را خوب گوش کنی، و روی به سوی او آری، و آوازت را بر

او بلند مگردانی، اگر کسی از او چیزی می پرسد، تو به پاسخ مبادرت نوری تا او باشد

که پاسخ دهد، و در مجلس او با کسی سخن نگویی، و نزد او از کسی غیبت نکنی، و

اگر از او به بدی نزد تو یاد کرده شد، به دفاع از او برخیزی، و عیب های او را پوشیده

داری و مناقب او را آشکار سازی، و با دشمنان او هم نشینی نکنی و با دوستانش دشمنی

نورزی. پس اگر چنین کنی فرشتگان خداوند بزرگ بر تو گواهی دهند که تو آهنگ او

را داشته ای و دانش او را آموخته ای فقط برای خدا - نامش بزرگ باد - نه برای مردم. و

حق جویندگان علم از تو اینست که بدانی خداوند عزیز و بزرگ تو را در دانش هایی

که به تو عطا فرموده و گنجینه‌های علمی که بر تو گشوده سرپرست آنان گردانیده است پس اگر در تعلیم مردم نیک بکوشی، و آنان را وحشت زده و دل‌تنگ نسازی خداوند عزیز و بزرگ فضل خود را بر تو می‌افزاید، و اگر از تعلیم مردم خودداری کنی و یا هنگام طلب آنان را بر سرانی بر خداوند عزیز و بزرگ سزاوار است که دانش و روشنی آن را از تو سلب کند و احترام تو را از دل مایه‌یرون گرداند. (حضال صدوق / ۵۶۷ مقدمه معالم الدین)

امیر المؤمنین (ع): از حقوق عالم اینست که از او بسیار پرسش نکنی و جامه او را نگیری و هر گاه بر او وارد می‌شوی که گروهی بر او نشسته‌اند بر همه آن‌ها سلام کن و او را به تحیت مخصوص گردان، و در برابر او بنشین، پشت سر او بنشین و با چشمانت گوشه مزین، و با دست اشاره مکن، و بر خلاف گفتار او از این و آن بسیار نقل مکن، و او را با طول صحبت ملول مگردان، زیرا عالم همچون نخل پر بار است که باید منتظر باشی تا چیزی از آن بر تو فرو ریزد و پاداش عالم از روز روزه دار و شب زنده داری که در راه خدای بزرگ می‌جنگد بیشتر است و زمانی که عالمی در گذرد رخنه‌ای در اسلام پدید می‌آید که تا روز قیامت چیزی جلو (جای) آن را نمی‌گیرد. (کافی کلینی ۹۶/۲ مقدمه معالم الدین)

زبان عربی را فرا گیرید چرا که خداوند با خلقتش بدین زبان سخن گفته است. ضرب المثلی معروف است که:

«الدرسُ حَرْفٌ وَ التَّكْرَارُ أَلْفٌ»

«درس یکبار و تکرار (و تمرین) هزار بار.» (مقدمه گامی به سوی قرآن ج ۲)

هدف نویسنده: آموزش قواعد عربی بر اساس کتابهای مرجع که از اعتبار علمی بیشتری برخوردارند و از نظر یادگیری روش ساده‌تری را برگزیده که حاصل عمر تدریس و تحقیق نویسندگان بوده، در این کتاب از آنها استفاده شده است.

انگیزه نویسنده: از آنجا که در تدریس عربی و ارزش‌یابی‌های مختلف در دوره‌های راهنمایی و دبیرستان به ضعف علمی دانش‌آموزان در قواعد عربی پی بردم، این کتاب را به نگارش در آوردم تا به ارتقاء علمی دانش‌آموزان کمکی کرده باشم.

روش: آموزش قدم به قدم، درس به درس و پرسش و پاسخ‌های مناسب هر درس در پایان آنها و سپس مطرح کردن مباحث کلی قواعد و استفاده کردن از جدول‌های مناسب قواعد عربی از اول راهنمایی تا پایان پیش دانشگاهی طبق کتاب‌های درسی و منابع معتبر علمی با روش‌های ساده و روان و قابل فهم برای دانش‌آموزان تا اینکه به خواست خدای متعال مقدمه ورود به دانشگاه و ادامه تحصیل جوانان عزیز گردد.

و در پایان سخن از خدای متعال می‌خواهم، به تمام کسانی که از آغاز تا حالا در تعلیم و تربیت بنده حقیر زحمت کشیده‌اند اجر جزیل عنایت فرماید. «ان شاء الله»

یوسف ایلداری ایلوانق